

Məlikməmməd

© Xalqın söz xəzinəsi. 1985

Biri varmış, biri yoxmuş, bir padşah varmış. Bu padşahın da bağında bir alma ağacı varmış. Bu ağac birinci gün çiçək açarmış, ikinci gündə çiçəyini tökərmiş, üçüncü gündə bar verərmiş. Bu almanı hər kəs yesəymiş on beş yaşında oğlan olarmış.

Padşah hər gün səhər tezdən səhər açılan kimi durub gedərmiş bağa ki, almanı dərib yesin, amma görərmiş ki, alma dərilib. Kor-peşman geri qayıdarmış. Bir gün belə, beş gün belə, axır padşah təngə gəlib böyük oğlunu yanına çağırırdı. Oğul atasının qulluğuna gələn kimi baş endirib dedi:

—Ata, sənə fəda olum, mənə görə nə qulluq?

Atası dedi:

—Belə də iş olar? Mən padşah ola-ola bağimdakı almaya həsrət qalam, heç ondan yeməyəm. Gərək nə təhər olsa, almanı oğurlayanı tutasan ki, tənbiş oluna.

Oğlan atasının əlindən öpüb çıxdı, ox-kamanını götürüb dava libasını geyinib bağa getdi.

Oğlan bir saat gözlədi, iki saat gözlədi, səhər, alma yetişən vaxt yuxu onu tutdu. Bir zaman ayılıb gördü ki, alma yerində yoxdu, dərilibdi. Padşahın böyük oğlu kor-peşman evə qayıtdı. O biri gün padşah ortancıl oğlunu yanına çağırıb dedi:

—Belə də iş olarmı? Mən özüm padşah ola-ola bağimdakı almaya həsrət qalam, ondan heç yeməyəm. Gərək nə təhər olsa, alma oğurlayanı tutasan ki, tənbiş oluna.

Ortancıl oğlan atasının əlindən öpüb çıxdı, ox-kamanını götürdü, dava libasını geyib bağa getdi. Bu da bir saat gözləyib, iki saat gözləyib axırda alma yetişən vaxtı yuxuya gedib yatdı. Bir zaman ayılıb gördü alma dərilib. Kor-peşman evə qayıtdı.

Bu xəbəri padşahın balaca oğlu Məlikməmməd eşitcək, atasının yanına gəldi. Ədəblə baş endirib dedi:

—Ata, izin ver, bu səfər də alma ağacının keşiyini mən çəkim.

Atası dedi:

—Səndən böyük qardaşların deyirdilər, alma ağacının keşiyini çəkib oğrunu tutacağıq, amma tuta bilmədilər. Kor-peşman geri qayıtdılar. İndi sən gedib nə qayıracaqsan?

Məlikməmməd əl çəkməyib, atasından təvəqqə elədi ki, ona izin versin. Atasını çar-naçar izin verdi. Məlikməmməd kefi kök, damağı çağ, qayıdıb öz otağına gəldi. Elə ki, gün batdı, axşam oldu, Məlikməmməd qıvrıq geyinib ox-kamanını götürüb bağa getdi. O biri qardaşları kimi bir saat gözlədi, iki saat gözlədi, axırda gördü yuxusu gəlir. Xəncərini çıxarıb, barmağının başını yardı, yerinə duz tökdü. Gecə ta səhərə kimi barmağının ağrısından yata bilmədi.

Sübhə yaxın gördü ki, bir gurultu, bir nətilti gəlir, ta nə təhər... Durub ağacın dalında gizləndi ki, görsün bu nədir. Bir vaxt gördü ki, bir div gəlir, boyu minarə kimi, adam baxanda bağı yarılr, elə bilirsən bir dağ qopub gəlir.

Məlikməmməd o saat barmağını dişləyib dedi:

—Aha, almanı aparan bu imiş.

Div gəlib alma ağacına yaxınlaşanda Məlikməmməd birdən onun başına elə bir qılınc vurdu ki, qılınc zərbdən iki parça olub əlindən yerə düşdü. Div o saat qayıdıb, nəyə çəkə-çəkə qaçdı.

Sabah olan kimi Məlikməmməd almaları yığıb bir məcməiyə qoydu, üstünə də bir örtük çəkib atasına apardı. Padşah almaları görcək çox şad oldu.

Məlikməmməd dedi:

—Ay ata, izin ver, qanın iziynən gedib divi öldürüm.

Padşah razı oldu. Məlikməmmədə bir qədər də qoşun verib, o biri oğlanlarını da ona qoşdu və yola saldı. Az gedib, üz gedib, dərə, tərə düz gedib bir quyuya rast gəldilər. Bildilər ki, div bu quyuya giribdi. Quyunun ağzına bir dəyirman daşı qoyulmuşdu. Padşahın oğlanları istədilər daşı götürüb içəri girsinlər. Əvvəl böyük oğlan daşdan yapışdı, nə qədər çalışdı, yerindən tərpedə bilmədi. Ortancıl oğlan irəli yeridi, bu da nə qədər çalışdı daşa gücü çatmadı. Növbə Məlikməmmədə yetişdi. Bu daşa yapışdı, bir dəfə güc verib daşı götürdü, kənara atdı. Daşı atandan sonra divin dalınca quyuya girmək lazım idi. Yenə böyük oğlan qabağa yeriyib dedi:

—Gərək məni sallayasınız.

Dedilər:

—Yaxşı.

O saat bir kəndir götürüb, bunun belinə bağladılar, quyuya sallamağa başladılar. Bir az sallamışdılar ki, bərk çıxırdı:

—Ay yandım, çəkin!

Padşahın böyük oğlunu quyudan çəkdilər. Ortancıl oğlan qabağa yeriyib dedi:

—Məni quyuya sallayın, divin dalınca gedim.

Yenə razı oldular, kəndiri belinə bağlayıb, onu quyuya salladılar.

Padşahın ortancıl oğlunu da elə bir az quyuya sallamışdılar, quyudan səs gəldi:

—Ay yandım, çəkin!

Yenə çəkdilər.

Axırda növbə Məlikməmmədə yetişdi. Məlikməmməd qabağa yeriyib dedi:

—Məni quyuya sallayın, amma nə qədər yandım desəm, qulaq asmayın.

Məlikməmmədi quyuya sallayanda o da o biri qardaşları kimi çıxırmağa başladı:

—Ay yandım, çəkin!

Bu sözlərə qulaq asmadılar. Məlikməmməd bir az aşağı enmişdi, gördü ki, yavaş-yavaş isti azalır. Quyunun tərkinə çatana kimi, bir o yana, bir bu yana baxıb gördü ki, bir yol var. Belindən kəndiri açıb yolnan başladı getməyə. Məlikməmməd az getdi, çox getdi, gördü ki, bu otağın içindən də bir qapı var, bu qapını açdı, bir ayrı otağın içində də bir qapı var, bu qapını açdı, bir ayrı otağa girdi. Onun da qapısını açdı... Belə-belə Məlikməmməd yeddinci qapını açdı. Gördü burda taxtın üstündə elə bir nazənin əyləşib ki, yemə, içmə, xətti-xalına gül-camalına tamaşa elə. Qızın dizi üstə bir div başını qoyub yatmışdı.

Qız Məlikməmmədi görcək dedi:

—Ey cavan, kimsən, nəkarasan? Heyifsən, qaç gizlən. Div yaralanıb acığı tutub. Ayılıb, səni bir dəqiqə də sağ qoymayıb yeyəcəkdir.

Məlikməmməd dedi:

—Mən elə bu divi öldürməkdən ötrü bura gəlmişəm. Məlikməmməd xəncərini çıxarıb, divin ayağını deşməyə başladı. Div gözlərini açıb qıza dedi:

—Qoyma, ayağımı milçək yedi.

Məlikməmməd bir az sakit olub yenə başladı divin ayağını deşməyə. Div gözlərini açıb çığırdı:

—Qoyma, ayağımı milçək yedi.

Üçüncü dəfə Məlikməmməd divin ayağını deşəndə div yerdən qalxıb qıza bir şapalaq vurdu, dedi:

—Sənə demirəm ayağımı milçək yedi?!

Bu halda Məlikməmməd yerindən şir kimi sıçrayıb, divnən güləşməyə başladı. Bunlar qırx gün, qırx gecə güləşdilər. Heç biri o birisini yıxa bilmədi. Axırda hər ikisi gücdən düşdü. Div dedi:

—Hər kəssən, buraya gəlmisən, bir az möhlət ver yatım, sonra yenə güləşərik.

Məlikməmməd razı oldu. Div başını yenə qızın dizi üstünə qoyub yatdı. Durdu, yenə başladılar güləşməyə. Bu minvalnan yeddi gün, yeddi gecə güləşdilər.

Axırda qız Məlikməmmədə dedi:

—Ey cavan, o taxçada bir şüşə var, bu divin canı o şüşədədi. Onu sındırmasan, divə güc gələ bilməyəcəksən.

Məlikməmməd sıçrayıb taxçadakı şüşəni yerə çırpdı. Şüşənin içindən bir quş çıxıb uçmaq istəyəndə Məlikməmməd o saat onu tutdu. Div yerindən qalxıb yalvarmağa başladı:

—O quşa dəymə, dünyada nə istəyirsən sənə verim. O quşu öldürmə, o mənim canımdı.

Məlikməmməd qəbul etməyib dedi:

—Mənim elə axtardığım bu idi.

Sonra quşun başını üzüb yerə atdı. Həmin saat div gurultu ilə taxtdan düşüb öldü.

Məlikməmməd divi öldürdükdən sonra başını qızın dizinin üstünə qoyub doyunca rahatlandı. Bir qədər keçdi, durub o biri otağa girdi.

Məlikməmməd gördü ki, burda əvvəlkindən də gözəl bir qız oturubdu, bunun da dizi üstə bir div başını qoyub yatıb.

Qız Məlikməmmədi görəndə dedi:

—Ey cavan, yazıqsan, qayıt qaç. İndicə div oyanar, səni parça-parça elər.

Məlikməmməd dedi:

—Qorxma, ay qız, divi öldürəcəyəm.

Məlikməmməd qılıncını çıxarıb divin ayağını deşməyə başladı. Div gözlərini açıb qıza dedi:

—Qoyma, ayağımı milçək yedi.

Məlikməmməd bir az sakit olub, yenə başladı divin ayağını deşməyə. Div gözlərini açıb qıza dedi:

—Qoyma, ayağımı milçək yedi.

Məlikməmməd üçüncü dəfə divin ayağını deşəndə, div yerindən qalxıb qıza bir şapalaq vurdu, dedi:

—Sənə demirəm ayağımı milçək yedi?!

Məlikməmməd yenə sıçrayıb divnən güləşməyə başladı. Bunlar qırx gün, qırx gecə güləşib bir-birini yıxa bilmədilər. Axırda Məlikməmməd divi yuxuya verdi, taxçadakı şüşəni sındırıb quşu tutdu, başını üzən kimi div gurultuyun yıxılıb öldü.

Məlikməmməd qızın dizi üstə başını qoyub bir az rahat oldu. Sonra üçüncü otağa girdi. Burda taxtın üstə bir nazənin sənəm əyləşmişdi ki, o biri qızların ikisindən də gözəl idi. Elə gözəl idi ki, yemə, içmə, xətti-xalına, gül-camalına tamaşa elə.

Məlikməmməd qıza lap ürəkdən aşiq oldu. Qızın da gözü Məlikməmmədə düşdü.

Qız yalvardı ki, ay cavan, heyifsən, qaç gizlən. Div gəlib səni yeyəcək.

Məlikməmməd qulaq asmayıb bir az oturdu, bir də gördü ki, göy guruldadı, ıldırım çaxdı, dağ kimi bir div gəldi.

Bunlar qırx gün, qırx gecə güləşdilər. Bu divin də canı şüşədə idi. Məlikməmməd şüşəni cəld götürüb yerə çırpdı, quşun boğazını üzdü, div öldü.

Məlikməmməd kefi kök, damağı çağ, başını qızın dizi üstə qoyub yatdı.

Məlikməmməd yuxudan duran kimi, qızları başına yığıb, vəzndən yüngül, qiymətdən ağır şeylərdən götürüb quyunun tərkinə gəldi. Əvvəl böyük qızın belinə kəndir bağladı, qardaşları yuxarı çəkдилər, ondan sonra ortancıl qızın. Növbə balaca qıza gələndə qız Məlikməmmədə dedi:

—Qoy əvvəl sənin belinə kəndir bağlayım, yuxarı çəksinlər, sonra da mən çıxaram. Qorxuram qardaşların görərlər ki, mən o birilərdən gözələm, paxıllıqları tuta, kəndiri kəsib, səni quyuya salalar.

Məlikməmməd razı olmadı. Qız dedi:

—İndi ki, razı olmursan, bari bu dediklərimə qulaq as. Kəndiri kəsəcəklər, yenə quyunun tərkinə düşəcəksən. O vaxt döyüşə-döyüşə iki qoç gələcək, biri ağ, biri qara. Ağ qoçun belinə minən kimi, işıqlı dünyaya çıxacaqsan. Qara qoça minsən qaranlıq dünyaya düşəcəksən.

Məlikməmməd qızın sözünə qulaq asandan sonra onun belinə ip bağladı, qızı yuxarı çəkдилər. Kiçik qız quyudan çıxanda qardaşların ağılları başlarından çıxdı, dedilər:

—Bəs Məlikməmməd kiçik qardaş olduğu üçün kiçik qızı özünə götürəcək.

Bunların paxıllığı tutdu, yarı yolda Məlikməmmədin kəndirini kəsдилər. O, şappıltıyan quyunun tərkinə düşdü.

Quyuda Məlikməmməd biki oturmuşdu. Bir də gördü ki, qız deyən ağ qoçnan qara qoç budu, döyüşə-döyüşə gəlir. Məlikməmməd o saat sıçrayıb ağ qoçun belinə mindi. Amma qoç bunu qara qoçun belinə tulladı. Qara qoç da Məlikməmmədi götürüb qaranlıq dünyaya apardı.

Burda Məlikməmməd bir ağacın dibinə gəldi. Elə bir az oturmuşdu, gördü bu ağaca bir əjdaha dırmaşır. Əjdaha bir az yuxarı qalxmışdı ki, ağacın başında çoxlu quş balasının səsi gəldi.

Demə, bu ağacda Zümrüd quşunun yuvası var imiş. Bu Zümrüd quşu nə vaxt ki, yumurtadan bala çıxarıb bəslərmiş, balaları böyüyəndə əjdaha gəlib onları yeyərmiş. Zümrüd quşu da bala üzünə həsrət qalarmış. Bu dəfə də əjdaha ağaca dırmaşır ki, yenə Zümrüdün balalarını yesin. Məlikməmməd bunu gördü, cəld qılıncını çəkib əjdahanı iki parça elədi. Sonra ağacın dibində yatdı.

Sizə kimdən deyim, Zümrüd quşundan. Zümrüd quşu balalarına dən gətirməyə getmişdi. Qayıdıb gələndə ağacın dibində gözünə bir qaraltı dəydi. Quş elə bildi ki, balalarını yeyən bu adamdı. Cəld gedib dimdiyinə bir iri daş aldı, istədi Məlikməmmədin üstünə salsın. Balaları yuxarıdan çıxışıb qoymadılar, dedilər:

—Bəs əjdaha bizi yemək istəyirdi, bu oğlan əjdahanı öldürüb, canımızı qurtardı.

Zümrüd quşu daşı kənara atıb aşağı endi, qanadlarını Məlikməmmədin üstünə çəkdi.

Məlikməmməd yuxudan ayılıb quşu gördü, çox qorxdı.

Quş dedi:

—Hər kəssən, nəkarasan, qorxma. Mən sənə pislik eləməyəm. Mən neçə ildi ki, sən öldürdüyün əjdahanın əlindən bala üzünə həsrət idim. İndi sən əjdahanı öldürüb, mənim balalarını ölümdən qurtardın. Bu yaxşılığın əvəzində nə istəyirsən?

Məlikməmməd başına gələn qəzavü-qədəri açıb quşa nağıl elədi, dedi:

—Heç zad istəmirəm, ancaq məni işıqlı dünyaya çıxart.

Zümrüd dedi:

—Onda gərək qırx şaqqa ət, qırx tuluq da su alıb gətirəsən.

Məlikməmməd bilmədi ki, qırx şaqqa əti, qırx tuluq suyu haradan tapsın. Quş Məlikməmmədin bikiş olduğunu görüb dedi:

—Ey Məlikməmməd, qırx ağaclıqda bir padşahın ölkəsi var. Bir əjdaha gəlib suyun qabağını kəsib. Nə qədər ərzuman pəhlivanlar gedirsə, onu öldürə bilmir. Yeddi ildi ki, əjdaha suyun qabağını kəsib. Hər gün bir qız aparıb onun ağzına atırlar. Əjdaha qızı yeyəndə bir az su axır, camaat da su götürür. İndi görürəm, sən qüvvətli pəhlivansan, olsa-olsa da o əjdahanı sən öldürə bilərsən. Get, o əjdahanı öldür. Padşahdan qırx şaqqa ət, qırx tuluq su al. Elə ki, mən dediklərimə əməl elədin, bu tükümü oda tut, mən hazır olaram, səni işıqlı dünyaya çıxardaram.

Bəli, Məlikməmməd quşdan tükü alıb, yola düşdü. Az getdi, üz getdi, dərə, təpə düz getdi, gəldi Zümrüd dediyi padşahın ölkəsinə çıxdı. O, gəzə-gəzə bir qarının qarısına gəlib dedi:

—Qarı nənə, allah qonağı istərsənmi?

Qarı dedi:

—Niyə istəmirəm. Allaha da qurban olum, qonağına da. Məlikməmməd gördü ki, bütün səhər əhli qara geyib, qarından soruşdu:

—Qarı nənə, bu camaat niyə qara geyib?

Qarı dedi:

—Qadan alım, bir əjdaha suyun qabağını kəsib, hər gün onun ağzına bir qız atırıq, qızı yeyənə qədər bir az su axır, biz də götürürük. Ölkədən qız qurtarıb, Padşahın gözüünün ağı-qarası bir qızı var, sabah onu əjdahanın ağzına atacaqlar. Odur ki, camaat qara geyib.

Məlikməmməd axşam qarının evində yatdı. Səhər tezdən əjdahanın yerini qarından öyrəndi, ora getdi. Bir də gördü ki, camaat kəbirdən-səğirə ağlaşa-ağlaşa padşahın qızını suyun qabağına gətirdilər. Qızı əjdahanın ağzına atmaq istəyəndə Məlikməmməd irəli getdi, qılıncı sivirib, əjdahaya elə bir qılınc vurdu ki, o iki parça oldu. Padşaha muştuluqçu getdi. Təntənə ilə Məlikməmmədi padşahın hüzuruna apardılar. Padşah üzünü Məlikməmmədə tutub dedi:

—Ey oğlan, o əjdaha mənim ərzuman pəhlivanlarımin hamısını yeyib. Sən bizim ölkəni əzabdan qurtardın. İndi gəl padşahlığımı sənə verim, qızımı da al, bütün taxt-tacıma sahib ol.

Məlikməmməd ədəblə kənuş eləyib dedi:

—Padşah sağ olsun, səndən heç zad istəmirəm. Mənə qırx şaqqa ət, qırx tuluq su ver, işıqlı dünyaya çıxım.

Padşah əmr elədi. Məlikməmmədə qırx şaqqa ət, qırx tuluq su hazır elədilər. Məlikməmməd şeyləri alandan sonra padşahnan xudahafizləşib kənara çıxdı. Zümrüd verdiyi tükü oda tutdu.

O saat Zümrüd hazır oldu. Əti quşun bir qanadının üstünə qoydu, suyu da birinə. Özü də Zümrüdün belinə mindi. Yola düşdülər. Quş göyün üzünə qalxdı, qaranlıq dünyadan uzaqlaşmağa başladılar. Məlikməmməd aşağı baxdı. Gördü ki, yer xəlbir kimi görünür. Bir az da qalxdılar. Məlikməmməd bir də baxıb gördü ki, yer lap gözdən itib. Elə quş nə vaxt “qa” dedi, Məlikməmməd ətdən verdi, “qu” dedi, sudan verdi. İşıqlı dünyaya bircə mənzil qalmışdı ki, bir şaqqa ət Məlikməmmədin əlindən düşdü, quş “qa” deyəndə Məlikməmməd məəttəl qaldı, bilmədi nə eləsin. Əlacı kəsildi, qılıncı çıxarıb baldırının ətindən kəsib quşun ağzına atdı. Zümrüd quşu gördü ki, bu ət o biri ətlərə oxşamır, çox şirindi. Odu ki, dilinin altına qoydu, yemədi. Axırını mənzil də qurtardı. Zümrüd quşu Məlikməmmədi işıqlı dünyaya çıxartdı, qanadının üstündən yerə qoyub dedi:

—Di get.

Məlikməmməd dedi:

—Sən get, mən özüm gedərəm.

Zümrüd dedi:

—Yox, gərək sən gedəsən.

Məlikməmməd axsaya-axsaya getməyə başladı.

Zümrüd dedi:

—Ey oğlan, səbəb nədi ki, axsayırsan?

Məlikməmməd əhvalatı açıb nağıl elədi, dedi:

—Daha nə gizlədim, sənə verdiyim axırınıcı ət baldırımın əti idi.

Quş o saat dilinin altından əti çıxarıb Məlikməmmədin baldırına yapışdırdı. Tüpürcəyindən də sürtüb yaxşı elədi. Sonra öz tükündən çıxarıb bir az da Məlikməmmədə verdi və dedi:

—Nə vaxt dara düşsən, bu tükləri yandır, mən o saat gəlib səni dardan qurtararam. Quş sözünü deyib, uçub getdi. Məlikməmməd yavaş-yavaş gəlib bir dərzi dükanının qabağına çıxdı və dükançıya dedi:

—Ay usta, allah rizasına, məni yanında şəyird saxla. Ustanın buna yazığı gəlib yanında saxladı. Məlikməmməd yamaq-sökükdən tikirdi, ustasına qulluq eləyirdi. Bir gün adam gəldi ki, padşah böyük oğluna toy eləyir, usta gəlsin, paltar biçsin. Dərzi sevinə-sevinə qayçısını da götürüb padşahın imarətinə getdi. Məlikməmməd bir az oturdu, sonra dükanı bağlayıb bir guşəyə getdi, Zümrüd quşunun tükünü yandırdı. O saat Zümrüd hazır olub dedi:

—Mənə görə nə qulluq?

Məlikməmməd dedi:

—Bu saat mənə bir dəst sarı paltar, qılınc, qalxan, bir də sarı yel atı gətir.

Zümrüd “baş üstə”—deyib uçub getdi, bir az çəkmədi Məlikməmməd deyən şeylər hazır oldu. Məlikməmməd paltarlarını qıvraq geyindi, qılıncını belinə bağladı, qalxanını qoluna

taxdı, bir baş atı padşahın evinin qabağına sürdü. Şəhər camaatı, bütün qoşun tamaşaya yığılmışdı. Padşahın böyük oğlu da at çapırdı.

Məlikməmməd atını meydana salıb bir o başa çapdı, bir bu başa çapdı, sonra qılıncını çıxarıb padşahın böyük oğlunun boynunu vurdu.

Qoşun bir-birinə qarışdı. Camaat bir-birinə dəydi. Hamı Məlikməmmədin dalınca tökülüb onu oxa basdılar, Məlikməmməd atı çapıb yel kimi gözdən itdi. Yenə gəlib dükanı açıb oturdu. Bir azdan sonra dərzi başına döyə-döyə dükana gəldi. Məlikməmməd durub, yalandan ustanın o tərəfinə, bu tərəfinə keçib dedi:

—Ay usta, qurbanın olum, nə olubdu?

Usta dedi:

—Nə olacaq, padşahın evinin qabağında at çapışanda hardansa suya dönmüş sarı paltarlı bir atlı gəldi. Bir az o başa, bir az bu başa at çapdı, birdən qılıncını çəkib padşahın oğlunun boynuna vurdu, dalınca töküldülər, tuta bilmədilər.

Məlikməmməd yalandan bir az heyfsilənib, gedib yerində oturdu. Aradan bir neçə vaxt da keçdi. Padşahın böyük oğlunun qırxı çıxdı.

Bir gün yenə adam gəldi ki, padşah ortancıl oğluna toy eləyir, usta gəlsin paltar biçməyə.

Dərzi sevinə-sevinə qayçısını götürüb yola düşdü. Usta gedəndən sonra Məlikməmməd yenə durub dükanı bağladı. Haman guşəyə gedib, Zümrüdün tükünü yandırdı. O saat da Zümrüd hazır olub dedi:

—Mənə görə nə qulluq?

Məlikməmməd dedi:

—Bu saat mənə bir dəst qırmızı paltar, qılınc, qalxan, bir də qırmızı at gətirərsən.

Zümrüd “baş üstə”—deyib, bir dəqiqədə gedib atı, paltarı gətirdi. Məlikməmməd qısqıvraq geyinib padşahın imarətinə tərəf getdi.

Orda yenə qoşun, camaat düzülüb padşah oğlunun at çapmağına tamaşa eləyirdilər.

Məlikməmməd atı meydana salıb atı bir o başa, bir bu başa çapdı, sonra padşahın ortancıl oğlunun başını qılıncnan vurub yerə saldı, qaçdı. Qoşun nə qədər onun dalınca at çapdısa tuta bilmədi, ox atdısa vura bilmədi.

Camaat, qoşun təzədən qara geyib yasa batdı.

Məlikməmməd paltarını dəyişib dükana gəldi. Yenə dərzi başına, gözünə döyə-döyə geri qayıtdı.

Məlikməmməd dedi:

—Ay usta, sənə nə olub ki, elə hər dəfə gedəndə başına, gözünə döyə-döyə qayıdırsan?

Usta dedi:

—Mərdimazar, kim idisə, qırmızı paltar bir atlı gəlib padşahın gözünün ağı-qarası birçə oğlu qalmışdı, onun boynunu vurub qaçdı. Dalınca nə qədər töküldülərsə, tuta bilmədilər, ox atdılar, vura bilmədilər.

Bu işdən bir neçə vaxt keçdi, il ötdü, ay dolandı, günlərin bir günü, yenə ustaynan şeyirdi dükanda oturmuşdu. Birdən şeyird ustasına dedi:

—Dur get, padşaha muştuluq ver ki, balaca oğlunu tapmışam. Usta cavabında dedi:

—Adə, dəli olmamısan. Padşah deməz ki, balaca oğlum hardadı? Onda nə cavab verərəm?

Məlikməmməd başına gələn qəzavü-qədəri açıb dərziyə nağıl elədi. Dərzi sevinə-sevinə burdan bir baş padşahın evinə getdi. Elə darvazadan içəri girmişdi ki, tələsdiyindən ayağı daşa ilişib yıxıldı. Padşah pəncərədən bunu görüb dedi:

—Yəqin dərzidə bir xəbər var. Gedin bura gətirin.

Qul-qarabaş tökülüb dərzini padşahın qulluğuna gətirdilər.

Dərzi yetişən kimi, padşaha baş endirib dedi:

—Padşah, sənə fəda olum, muştuluğumu ver, balaca oğlun Məlikməmmədin yerini deyim. Padşah az qaldı özündən getsin, dedi:

—Məlikməmməd quyuda ölübdü. Bəs ölü də dirilərmə? Tez de görüm, bu nə əhvalatdı?

Dərzi dedi:

—Muştuluğumu verməsən, deməyəcəyəm.

Padşah vəd elədi ki, ona özü ağırlığında qızıl versin.

Dərzi Məlikməmmədin başına gələn qəzavü-qədəri nağıl elədi.

Padşah dedi:

—Ay məni istəyəm, dərziyə xələt!..

Dərziyə o qədər xələt verdilər ki, çəkib apara bilmədi. Vəzir, vəkil tökülüb Məlikməmmədin dalınca getdilər. Padşah oğlunun üzündən-gözündən öpdülər, sonra hamama apardılar, şahzadələrə layiq paltar geyindirib, atasının qulluğuna apardılar. Padşah oğlunu duz kimi yaladı, bağına basdı.

Məlikməmməd başına gələn əhvalatı atasına nağıl eləyib dedi:

—Ata, meydanda qardaşlarımı öldürən mən idim. Quyuda neçə vaxt divlərlə əlləşib üç qız gətirmişdim. Bəs rəvadırımı, onlar kəndiri kəsib məni quyunun dibinə salsınlar, nişanlımı özlərinə götürsünlər?

Padşah oğlunun alından öpüb, şükür elədi ki, o sağ-salamatdır. Böyük qızı vəzirin oğluna, ortancılını vəkilin oğluna, kiçiyini də Məlikməmmədə verdilər. Qırx gün, qırx gecə toy oldu. Onlar yedilər, yerə keçdilər, siz də yeyin dövrə keçin.

Veb direktor: Betti Bleyer

Mətni yığdı: Səkinə İsgəndərova.

Yoxladı: Gülnar Aydəmirova

Veb üçün hazırladı: Aydan Nəcəfova

AZERI.org-a qoyuldu: Noyabr, 2004